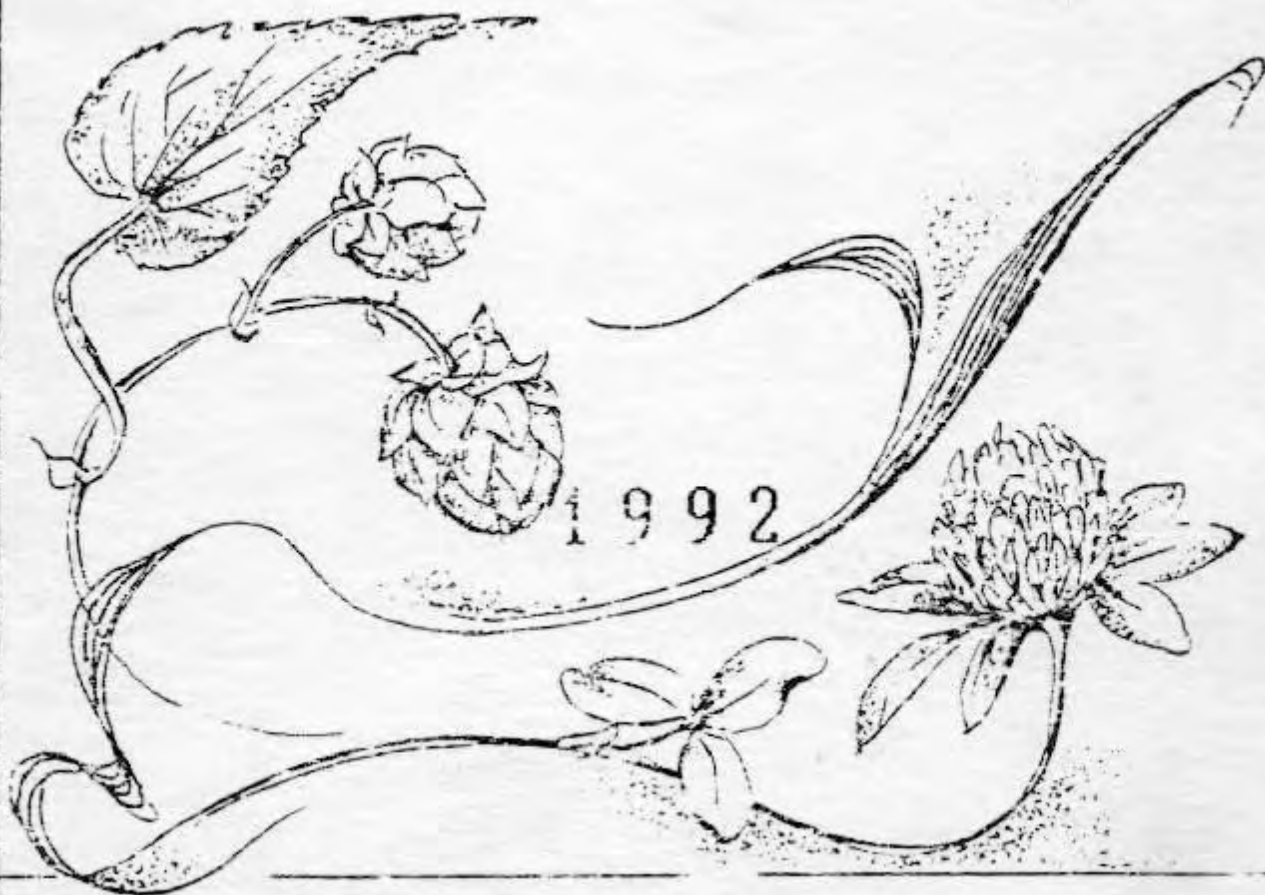

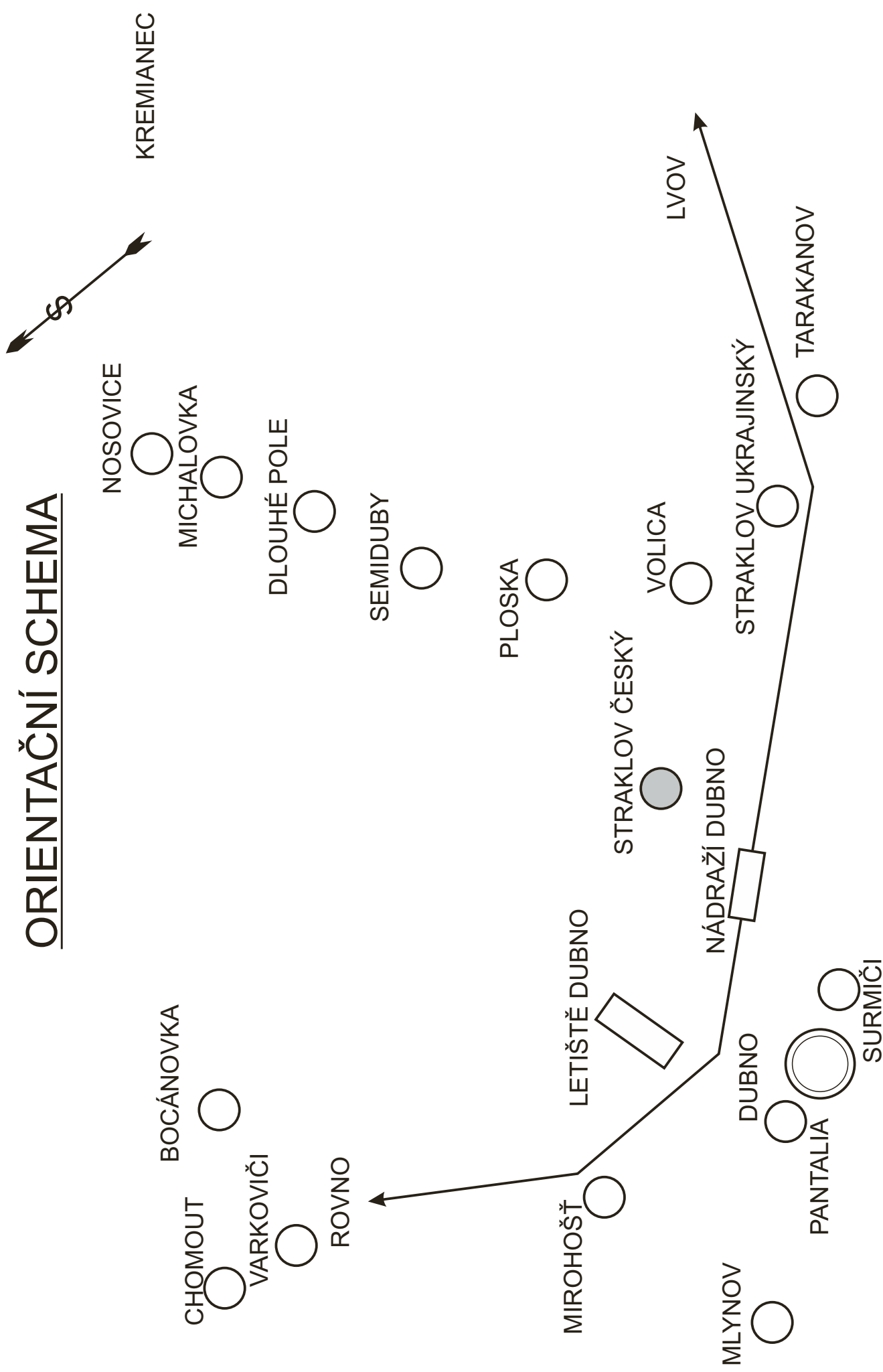
STRAKL OV

ČESKÝ

1992

ORIENTAČNÍ SCHEMA

Vážení krajané,

než rozevřete stránky této brožurky, rádi bychom Vám sdělili některé skutečnosti.

Především, že technické zpracování vzpomínek nebylo možné provést z finančních důvodů klasickým způsobem v tiskárně, ale byla využita nám dostupnější počítačová a kopírovací technika, čemuž odpovídá i zhoršená kvalita kopií fotografií pořízená z ne příliš výrazných dobových originálů.

Po obsahové stránce lze říci, že byly zpracovány jen nečetné materiály nám dosud dostupné a že eventuálně mohou posloužit jako inspirace či povzbuzení k dalšímu zaznamenání vzpomínek a jejich upřesnění či doplnění.

Děkujeme za Vaše pochopení a přejeme Vám příjemné vzpomínání.

Vzpomínka na rodiště Straklov český

Před více než sto léty opustili naši prarodiče svou starou vlast, aby hledali lepší existenční podmínky pro své rodiny, nebo aby si koupili levně půdu. Existenční podmínky české venkovské chudiny po prusko-rakouské válce v roce 1866 se velmi zhoršily. Do chudých a početných rodin se neodbytně hlásila bída a hlad, ze kterého zde doma nebylo východiska. K sociálně životním těžkostem se přidal ještě národnostní germanizační útlak okupantů a vládnoucích vrstev. Obrana proti němu byla v tehdejších podmínkách velmi obtížná. Svou roli sehrálo také zklamání z rakousko-uherského panství, v němž byly požadavky Čechů a ostatních Slovanů v habsburské říši opomenuty a zanedbávány. Za těchto nesnesitelných podmínek vznikla přirozeně touha vymanit se z tohoto začarovaného kruhu, zbavit se nesnesitelné bídy a nesvobody. Mnozí hledali záchranu ve vystěhovalectví. A tak odcházeli do ciziny především lidé mladší, odvážní, zdatní, vesměs dobří hospodáři, řemeslníci, kteří byli odhodláni servat se někde v cizině se životem a zajistit pro sebe, své rodiny a své potomky lepší životní podmínky, větší volnost podnikání nežli byla v porobené vlasti.

Široké vrstvy lidu obracely své naděje k východu,

k velkému slovanskému Rusku, v němž spatřovaly záruku lepší budoucnosti, sociální i národní jistoty. V carském Rusku se v té době pro toto rozhodnutí vytvořila i příznivá situace. V roce 1861 byla v Rusku zrušena roboty. Knížata, hrabata, velkostatkáři a zemané ztratili velké množství pracovní síly a začali rozprodávat svá ohromná panství. Agitátory vystěhovalství do Ruska byli po všeslovanském sjezdu v Moskvě v r. 1867 především čeští obroditelé Palacký a Riegr.

Stěhovali se především chalupníci a domkáři, zlákáni heslem "za chalupu - grunt". Do zakládáných osad na Volyni přicházeli vystěhovalci z různých míst: z Jičínska, Turnovska, Hradecka, Lounska, Rakovnicka, Roudnicka, Chrudimska, Příbramska, Klatovska, Plzeňska i z různých koutů Moravy. Do roku 1880 bylo v Rusku přes 15 tisíc Čechů. Odkud konkrétně přišli všichni naši straklovští prarodiče jsme nezjistili.

Dne 21. 5. 1876 skupina přistěhovalců, kteří přijali ruské občanství, založila obec Straklov na pozemcích složených z orné půdy, mokřých luk, prostorů zarostlých křovinami, lesem a na jihozápadě ohraničených řekou Ikvou o rozměrech 1029 desiatin (přes 1050 ha) a 433 čtverečních

sáhů (asi 1730 m³), které zakoupili od zemanky Anny Skřiniecké rozené Záleské a jejích dcer Michaliny, Marie a Martiny (dcery Alberta Skřinieckého) za 47 250 rublů ve stříbře mimo notářské poplatky. Zemanky Skřiniecké si ponechaly ke svému užívání obytný dům, hospodářské zařízení, ovocnou zahradu a pozemek o rozloze 27 desiatin a 50 morků (okolo 30 ha) pronajatých nájemci Kozlovskému.

Na základě této smlouvy stali se dnem výše uvedení (viz seznam v příloze č. 1) straklovští občané vlastníky zakoupených pozemků.

Nově vzniklá obec Straklov převážně z českého obyvatelstva (dostala přídomek "český") byla umístěna 2,5 km severovýchodně od Straklova ukrajinského, 5 km severozápadně od české obce Semiduby, 9 km od české obce Mirohošť, 1 km od ukrajinských obcí Pidborci a Volice, 4 km od Deti niče a Zlínec a 5 km od města Dubno a ukrajinské obce Tarakanov. Asi 0,5 km severozápadně od obce bylo železniční nádraží Dubno na trati Lvov - Rovno. Straklov český měl 3 ulice Hlavní, Panskou a Lipiny (viz plánec).

Začátky prvních osídlenců byly těžké. Několik prvních let většina lidí žila nouzově v zemliankách, ve kterých

svítili loučemi. Museli vymýtit lesy, vykopat křoviny, vysušit mokrou půdu - bažiny a zúrodnit ji. Při tehdejších pracovních nástrojích jako byla pila, sekera, rýč a těžká motyka "korkovačka" to bylo velmi namáhavé. Stavební dřevo se opracovávalo ručně, trámy tesáním, prkna se řezala rovněž ručně pilou tzv. "dráčskou". K tomu sloužila dlouhá, úzká, asi 2 m hluboká jáma. Na dvou příčně uložených trámecch byl podélně skobami upevněn rozřezávaný kmen. Čáry řezu byly značeny šňůrou natřenou křídou získanou při kopání studní, nebo "holoveškou" - kusem opáleného dřeva (dřevěným uhlím). Jeden "dráč" stál dole v jámě, druhý nahoře na řezané kládě. Dráčská pila byla 1,5 - 2 m dlouhá s tažnými rukojetěmi na obou koncích, podobná pile v katru.

Nezávadná pitná voda se získávala z pracně vykopaných studní. Ve Straklově byla voda v křídě, v hloubce 6 - 30 metrů. Studnu mělo téměř každé stavení. Voda se tahala rumpálem v dřevěném nebo kovovém okovu. Voda z křídy byla čistá, nepříliš tvrdá, velmi chladná a chutná.

Panenská půda vzniklá na místě vymýcených křovin a lesů byla velmi úrodná. Bohatě se odměňovala za všechnu

dřinu. Dařilo se v ní všem i těm nejnáročnějším plodinám (pšenici, cukrovce, ječmenu, chmelu, prosu, pohance, bramborám apod.). Původně z vysoké úrody vznikly políže. Sousední ukrajinské obyvatelstvo, které žilo v zajetí stálého tmářství a velké ngramotnosti, pověr a předsudků v prvních letech osídlencům nedůvěřovalo a přičítalo jejich vynikající výsledky hospodaření nečistým silám. Po delším sousedském soužití byli Češi vzorem úspěšného hospodaření, kulturního a společenského života.

Výstavnost Straklova českého

K výstavbě obytných a hospodářských budov měli občané nové obce veškeré předpoklady. Měli dostatek stavebního i palivového dřeva. V místě byla i vhodná cihlářská hlína. S postupem času byly dřevěné (srubové) nebo z vepřovice (syrové na slunci sušené cihly, vyrobené z hlíny smíchané se slámou) vystavené chalupy nahrazeny zděnými cihlovými domy, samostatnými chlévy a sušičkami na chmel. Cihly páliili v primitivních zemních cihelnách. Měli dostatek odborných znalostí a řemeslné zručnosti. Stavěli na "zele-ném" poli, vkusné domky, účelné samostatné hospodářské budovy s prostornými dvory s přilehlými ovocnými sady a ok-

rasnými květinovými zahrádkami před okny. První obydlí byla většinou prostorově skromná. Střechy byly nejdříve kryty došky z žitě slámy, později černým a pak pozinkovaným plechem nebo cementovými taškami. První světová válka zastihla naše občany již zabydlené a s dobrou (srovnatelnou se starou vlastí) životní úrovní. Rakouští vojáci již z dálky poznávali české vesnice, které se vyjímaly od ukrajinských svou výstavností.

Občané Straklova v době první světové války nezapomněli plnit svou vlasteneckou povinnost. Agitovali, přemlouvali a ovlivňovali rakouské vojáky české a slovenské národnosti, aby opustili řady utlačovatelské rakousko-uherské armády, přešli do ruského zajetí a vstoupili do tvořícího se Československého dobrovolnického vojska - české družiny. Řada občanů vstoupila do dobrovolnického vojska - české družiny jako Vladimír Veselý, Alexandr Matátko, Jaroslav Anton, Josef Kopal, Hořínek a Černoch, který padl.

Český Straklov v období první světové války velmi utrpěl. Podél řeky Ikvy se zákopová válka ustálila na několik let. Obec byla soustavně ostřelována nepřátelským

dělostřelectvem. To také proto, že několik set metrů od obce byla nákladová rampa dubenského nádraží, na které se vykládala dělostřelecká munice a jiné bojové prostředky. Ještě mezi dvěma válkami vyhrabávali kluci na rampě ze železničních náspů dělostřelecký prach a používali ho pro své "válečné" hry. Mnoho straklovských usedlostí bylo dělostřeleckou palbou zasaženo, vyhořelo, bylo demolováno, a to i v období revolučních bojů v letech 1919 - 1920 mezi bolševiky, "Pilsudského" vojskem polským a ukrajinskými Petliurovci.

Po válce se díky houževnatosti, pracovitosti a dovednosti občanů, ale i velké soudružnosti, obec velmi rychle vzpamatovala, opravila a zacelila těžké válečné rány a společensky se zorganizovala. Straklov měl celou řadu vynikajících organizátorů jako byli pánové Křížek, Čapek, Grmela, Suchý, Petřílek, Skřivánek, Bílek, Stránský, Alexandr Glajch, Šulc, Novotný a jiní. Měl i vynikající řemeslníky, široko daleko známé svou zručností a mistrovskou profesionální dovedností. Jejich výrobky výborné kvality úspěšně konkurovaly továrním výrobkům a větším profesionálním dílnám. Nebylo před nimi žádných překážek, dokázali zhotovit vše od kovářských, zámečnických, truhlář-

ských, soustružnických, bednářských, elektrikářských prací až po práce tesařské, kolářské, ševcovské, krejčovské, řeznické, pekařské a samozřejmě zemědělské.

Slušivé módní obleky srovnatelné s módou ve staré vlasti šili krejčí Mrázek, Král, Kopřiva, Bílek, Vazač, Novák a Procházka. Ženy a dívky byly oblékány velmi šikovnými švadlenami mistrůvými Mačátkovými, Šarkarakovskou, sl. Četverykovou a Baranovskou. Bytové baly, které úspěšně odolávaly lamějším blátivým cestám a nepříznivým povětrnostním vlivům na jaře a na podzim vyráběli zdatní obuvníci Mačátka, Sopin, Četveryk, Bílek, Zahradník, Končický, Chaloupecký, Kysela a Šarkarakovský. Vkusný, účelný a na tu dobu moderní nábytek vyráběli truhláři bratři Glajchové, Cmud, Končický Vladimír a Kysela Antonín. Kovářské a složité zámečnické práce zajišťovali mistři Novotný, Stránský, Pochužaj, Chaloupecký, Kačer, Čapek, Soldon, Procházka a Ruděnko.

Na předměstí něsta Dubna vlastnili slévárnu Češi Krob a Kvapil. Tam také pracovala řada Straklováků. Vyráběli tam různá ozubená kola, žentoury a zemědělské stroje (čističky obilí apod.). O koňské postroje pečovali a jiné sedlářské práce prováděli zdatní sedláři Rozhon a Masopust Václav.

Kvalitní kolářské výrobky vyráběli v širokém okolí dobře známí koláři Mrázek a Glajch a důmyslné bednářské výrobky pro domácnost, živočišnou výrobu a pivovary vyráběli Jiránkové "starý a mladý" a Anton. Dřevosoustružnické výrobky pocházely z dílny bratrů Antonů a Latyševa.

Naši zemědělci byli pro okolní ukrajinské obce průkopníky a učiteli, na tu dobu moderního, kvalitního a efektivního obdělávání zemědělské půdy, rostlinné a živočišné výroby. Jak v rostlinné, tak živočišné výrobě dosahovali relativně vysokých výnosů. Vysoce kvalitní a kupci z Dubna a Kremiance vyhledávaný a dobře prodávaný byl chmel, ve Straklově dlouhá léta tradičně pěstovaný.

Vysoké počty řemeslníků na relativně malou obec dokazují, že Straklov český byl řemeslnicko-rolnickou a dělnickou obcí, která v širokém ukrajinském okolí a blízkém městě Dubně měla dobrou pověst a dobrý zvuk. Straklov dodával dělníky a zaměstnance na blízkou železnici a do masokombinátu "Baccon export" postaveného v 30. létech anglickou firmou a také do mnohých středních mechanických dílen a malé továrničky v Dubně.

Straklov český byl dobře zásoben i koloniálním zbožím. O to se zasloužili zdatní obchodníci, kteří vlastnili koloniální obchody. Byli to Mařátko, Hlavatý, Semerzinová, Pismenská a Škaloud.

Řeznictví se širokým sortimentem výsekového masa a uzenin měli Hlavatý a Čapek. Speciální obchod s lihovinami vedl Sumovský.

Kulturní a společenský život měl také dobrou základnu ve dvou straklovských hospodách s prostornými sály u Zeleňých a Srbů a po změně majitelů u Veselých a Čapků. Sály byly vybaveny veškerým tělocvičným nářadím (hrazda, bradla, kruhy, kůň. žíněnky), rozebíracími jevišti, dostatečným množstvím stolů a židlí a také biliardy. U Čapků byl dobře vybavený kuželník. O nedělích a svátcích byl plně využíván.

Mimořádně milé vzpomínky se vážou ke slavnostem pořádaným v zahradě u Čapků. Konaly se většinou na svatodušní "Zelené" svátky. Organizátory byli hasiči. Postavili pódium "dupárnu" pro tanec, stánky s občerstvením i jinými atrakcemi a pódium pro kapelu. Tím bylo postaráno o krásnou, uvolněnou a zaslouženou radost a zábavu. Nevšední radost jsme měli z poslechu krásných valčíků, polek i tang, ra-

dost z tance, mládí i krásného slunečného počasí, které pokud si vzpomínám, kupodivu vždy sloužilo. V obou hospodách se konaly taneční zábavy, maskarní plesy, kuplety, divadelní a cirkusová představení a sokolská vystoupení. Taneční zábavy a plesy byly vždy velkolepou přehlídkou dámské módy a dívčí krásy.

Český Straklov měl i své zahradnictví a školku, kterou vlastnil Václav Křížek.

Naši předkové ani při velké dřině a nadlidském úsilí o existenci nezapomínali na vzdělanost mladé generace. Této snaze věnovali od začátku mimořádnou pozornost, a tak lze konstatovat, že nebylo v obci českého občana, který by neuměl číst a psát. V těžkých podmínkách se učili číst a psát většinou u soukromých učitelů, v soukromých školách. Do první světové války navštěvovali mimo to ruské školy v blízkém (5 km vzdáleném) městě Dubně, jak základní tak gymnasium (jako např. pánové Hájek, sourozenci Veselí, Masopustové, Skřivánek, Šulc, Končický, Doubrava, Suchý, Kolesník a další).

V učitelském semináři v Kremianci studovali bratři Masopustové Antonín a Vladimír.

Po první světové válce otevřeli občané jednotřídní soukromou školu u Grmelů (ve výstavním na tu dobu, jednopodlažním domě). V ní vyučoval česky 4 ročníky český učitel vlastenec, bývalý rakouský zajatec Ruth. Vychovával české děti občanů Straklova českého k vlastenectví, lásce ke staré vlasti a rodnému jazyku. Jeho štafetu převzal straklovský rodák, zanícený mladý vlastenec, absolvent ruského učitelského ústavu Antonín Masopust, který rozšířil vyučování o zpěv vlasteneckých písní, hru na hudební nástroje a ruční práce, které pomáhala vyučovat mladá manželka Věra. 2x ročně nacvičili a sehráli divadlo. V roce 1925 učitelské žezlo převzal stejně obětavý a zanícený vlastenec, volyňský rodák, absolvent učitelského ústavu, český učitel Alexandr Křivka v nové, péčí občanů vystavěné jednotřídní škole, s vyučovacím jazykem českým. Dopoledne se vyučoval 3. a 4. ročník, odpoledne 1. a 2. ročník. Všechny ročníky vyučoval jeden učitel, řídící pan Alexandr Křivka - asi 25 hodin týdně. S jakým uměním, znalostmi, vypětím a autoritou museli pracovat tyto učitelé je nasnadě. Ruční práce opět vyučovala manželka Naďa Křivková. Řídící učitel mimo svoji namáhavou výchovatelskou, učitelskou práci se také plně věnoval společenskému a kulturnímu životu. Obhospodařoval místní knihovnu, bohatě zá-

sobenou knihami ze staré vlasti, půjčoval knihy. Vedl kroniku místního "Sokola". Působil v divadelním kroužku a pod. Škola byla významně podporována Českou maticí školskou z Československa. Naše škola dala dobrý základ vzdělanosti i předpoklad pokračování v dalším studiu ve státních školách zpravidla ve městě Dubně, kde velký počet dětí navštěvoval "Povšechnou školu" 5. - 7. třídu, v reálném gymnasiu 1. - 4. třídu a 2 třídy licea a také obchodní gymnasium. Jednotlivci pak studovali na vysokých školách ve Lvově nebo ve staré vlasti.

Společenský život

Významnou úlohu při ochraně obce před požáry, ale i v občanském a sousedském stmelení a bohatém společenském životě sehrála početná jednota hasičská. O založení užitečného spolku, který by pěstoval společenský život, usilovali již začátkem roku 1900 mnozí aktivisté jako pánové Křížek, Čapek, Grmela a další. Podařilo se to uskutečnit skupině mladých, v níž aktivně vystupovali pro založení hasičského sboru bratři Antonové, Dus J. a Bureš, kteří byli podporováni pány Grmelou, Čapkem V. a dalšími. V roce 1906 byl úřady povolen a schválen a konečně založen hasič-

ský sbor. Prvním velitelem sboru byl zvolen pan Čapek a podvelitelem pan Mišík. Správným a rázným vedením a vzorným vystupováním, jak je uvedeno v kronice, získal sbor velké sympatie mezi občany a také i nové členy. Sbor vzrostl na 24 aktivních členů. První členové sboru působili pod heslem "Bohu ke cti - bližnímu k ochraně". Sbor se staral o výcvik, získával a udržoval nářadí a ostatní materiální vybavení.

První vystoupení sboru se uskutečnilo při procesí o pouti 15. srpna 1906. Hlavními zdroji příjmu sboru byly úspěšně organizované zábavy. Později byly tradičně pořádány "Hasičský ples" v lednu, "Maškarní ples" v únoru a "Stavění máje se zábavou" v květnu.

Prvním úspěšným zásahem sboru bylo hašení požáru vzápětí po posvícenské zábavě u Doubravu 18. září 1906. Hasiči oheň bezpečně zvládli.

V roce 1907 na návrh pánů Křížka, Dusa a Antona byla zřízena knihovna sboru, kterou umístili u Křížků. V témže roce objednal sbor týdeník "Ruský Čech" a mnohými členy byly odebírány "Českoruské listy", "Národní politika" a "Besedy lidu".

Hasičský sbor byl také prvním iniciátorem ochotnického divadla, které díky redaktoru "Kyjevských listů" nacvičilo

v roce 1907 první divadelní hru "Karel Havlíček Borovský". Jeviště si zhotovili členové hasičského sboru sami v sále u Zelených.

Na velikonoční pondělí roku 1907 provedli první ukázkové cvičení v hašení v sousední ukrajinské obci Volici. Později působil sbor pod heslem "Svornou silou ku předu, Na zdar!"

25. 5. 1928 obdržela obec od Ministerstva osvěty Praha zásilku 53 knih. Tím došlo k rozšíření knihovny z roku 1907. V roce 1931 měla již knihovna 153 svazků a obhospodařoval ji řídící učitel pan Křivka.

V hasičském sboru byla příkladná kázeň. Při všech obecních oslavách (mimo sokolských) nastupoval celý hasičský sbor. Dělalí dojem dobře vycvičené vojenské jednotky. Měli slušivé jednotné stejnokroje, jednotné hasičské opasky, krásně vyleštěné měděné přilby a stejně pěkné hasičské sekerky. Ve vyrovnaných řadách pochodovali stejným krokem provázeni dechovou hudbou vedenou kapelníkem Josefem Masopustem. Hudba byla výtečně sehraána. Hrála překrásně vše, co se v té době hrávalo. Řízné Kmochovy pochody, polky, valčíky, tanga, valsy, foxtroty. Straklovská hudba, v níž v poslední době hrálo i několik Ukrajinců, byla známa v širokém okolí a všude, kde se objevila, vytvářela dobrou

náladu. Tradičně vyhrávala všem Josefům v obci k svátku. V obci působila i smyčcová kapela, původně vedená kapelníkem Zeleným a později talentovaným mladým hudebníkem Václavem Mrázkem. Tato kapela zvláště v těžkých 40. letech stmelovala mládež na "čajích", které se pořádaly v soukromých domech, například u Mišiků, Mrázků, Hájků a jinde. Také tato kapela chodila vyhrávat ke svátku Josefům. Roznášeli tak v těžkých válečných letech radost a naději na lepší budoucnost.

Straklov český nebyl příliš velkou obcí. V roce 1934 čítal asi 118 rodin, měl však aktivní sokolskou jednotu, která původně vznikla na základě hasičského sboru. Sokolská jednota, zvláště v 30. letech projevovala vysokou aktivitu, měla nejen velký význam v rozvoji fyzické zdatnosti, ale i výchovný a stmelující vliv, zvláště na dospívající mladou generaci. Byla zároveň pro naši národnostní menšinu, obklopenou cizím prostředím, duchovním pilířem našeho národního uvědomění a zdrojem čirého vlastenectví. Podporovala naše vědomí a vztah přináležitosti k naší staré vlasti, k českému národu, k jeho krásným a bohatým tradicím, kultuře a dějinám.

Tradičně každoročně, ale zvláště před sokolskými slaty

sborem organizované sportovní dny, veřejná vystoupení, tělovýchovné akademie, prostná cvičení, tanečky a nářaďová cvičení měly pro naše občany význam "Sokolských sletů" v Praze. Mladá generace prováděla několikaměsíční nacvičování prostných skladeb, živých obrazů, nářaďových cvičení na bradlech, hrazdě a koni s velkým nadšením, láskou, ukázněně a obětavě. V zimě nacvičovali v nepříliš vytopeném sále u Veselých, za světla petrolejových lamp a v létě na sokolském cvičišti u školy.

Přede dnem organizovaných sokolských slavností bylo v rodinách sokolů živo, plno shonu a radostné práce. Muselo se zabezpečit pohoštění a namnoze i ubytování pozvaných hostů, sokolů ze sousedních českých obcí. Nejčastěji to byly návštěvy z Mirohoště, Semidub, Plosky, výjimečně ze vzdálenějších míst Kvasilova či Zdobunova.

Ve slavnostní den, na upraveném, vytyčeném a vyzdobeném cvičišti, před zraky mnoha návštěvníků z obce i blízkého okolí, předváděli sokolové od žctva až po muže a ženy všech kategorií nacvičené skladby. Byla to obdivuhodná podívaná s jakou přesností byla prostná nacvičena. To byl jak pro cvičence, tak pro diváky - návštěvníky jedinečný nezapomenutelný zážitek, překrásný pohled, úchvatný pocit jednoty, síly, vědomí sounáležitosti a štěstí.

V roce 1938 se skupina straklovských sokolů, cvičenců v sestavě Jiří Gabriel, Gora Mamičev, Kolia Mačátko, Vladimír Četveryk, Vlasta Mišík, z žen pak Naďa Skřivánková a Helena Průšová připravili na slet, prošli náročným výběrem a zúčastnili se 10. Všesokolského sletu v Praze. I toto byla velká čest a slavnostní událost pro místní sokolskou jednotu, tím více, že náš cvičenec Jiří Gabriel získal diplom nejlepšího cvičence ze zahraničních žup.

Náčelníkem sokola byl pan Josef Suchý a ve cvičitelském sboru byli manželé Marie a Alexandr Glajchovi a cvičitelé Mamičev, Gabriel, Četveryk, M. Křížková, Bílková a Četveryková. Později náčelnictví převzal bratr Vladimír Četveryk.

Zvyky

Občané Straklova českého byli většinou pravoslavní. Pravoslavnou víru byli nuceni v podstatě přijmout v období carismu při přijímání ruského občanství, aby neměli těžkostí při koupi pozemků a sepisování kupních smluv. V roce 1876 přestoupili z katolické víry na pravoslavnou. Od té doby se dodržoval dvojí kalendář s rozdílem 14 dní. To mě-

lo vliv na dodržování veškerých církevních svátků. Tak byl například dvakrát Štědrý den. Přes velký počet svátků byly veškeré polní práce spojené s dodržováním agrotechnických lhůt včas splněny. V tomto byli občané všem sousedním obcím příkladem.

U školy stál zvon, který byl používán k vyhlašování poplachu pro hasiče, vznikl-li požár v obci nebo okolí. Zvonem bylo ohlašování poledne, úmrtí a byl doprovázen nebožtík na poslední cestě obcí na hřbitov. Zvonil zpravidla pan Anton, který zároveň vykonával funkci pošťáka, nebo ponocný pan Jančák. Podle způsobu úderu zvonu poznali občané o jakou událost se jedná.

Vánoční svátky

Na Mikuláše k rodinám s malými dětmi chodívali Mikuláš s mikulášskou holí a zvonkem, anděl s pěknou korunkou a křídly a čert s metlou. Mikuláš míval velký proutěný koš s dárky, vše se přesně podobalo zvykům ve staré vlasti včetně punčoch na dárky za okny.

Na vánoce se strojily vánoční stromky (smrčky), ozdoby zpravidla zhotovovali rodiče a někde samy děti. Pod stromkem se během štědrovečerní večeře objevily dárky. Před

šlědrým dnem obcházel věřící "báčuška" s diakonem z ukrajinského Straklova, kde byla církev. Za doprovodu zpěvu modliteb, s křížem, kadidlen a kropenkou vysvětili byt, dostali výslužku a peněžní dar a odešli.

Na Tři krále opět chodili K+B+M, zazpívali "My tři králové jdeme k vám ..." dostali výslužku, napsali na dveře K+B+M a odešli dále.

Každoročně na Tři krále býval hasičský ples. Delegace hasičů ve slavnostních stejnokrojích s vyleštěnou bronzovou přilbou a sekerkou na opasku chodili zvát na ples. Přitom prodávali vstupenky a brali dárky do tomboly. Pořadatelskou službu na plese, který byl vždy velkolepý a skvěle zorganizovaný, prováděli sami hasiči a vždy ve stejnokroji. V sále a přilehlých místnostech se svítilo petrolejovými lampami různých velikostí a svítivosti a v druhé polovině 30. let také plynovými karbidovými lampami. K elektrifikaci Straklova českého plně ve svépomoci došlo až v roce 1942.

Velikonoční svátky

Před velikonoce chodili všichni kluci 3 dny s řebtačkami a klapačkami (většinou vlastnoručně zhotovenými)

s velkým rámem po celé vsi. Své putování ukončili u školy před zvonem. Na velikonoce, na "velkou noc" se chodilo do církve na půlnoční. Bohoslužby trvaly celou noc až do ranního rozbřesku. Do církve se nosily "vysvětit" všechny druhy velikonočních pokrmů. Část jich zůstala v církvi a část se přinesla domů. Snídaně vždy začínala konzumací "posvěcených" pokrmů. Na velikonoce nechyběla nikdy barevná vajíčka - krasličky. Velikonoční zvláštností u církve a po cestě z ní bylo "cokání" (klepání vzájemně o vajíčka, ten, kdo měl tvrdší, dostal naklepnuté jako odměnu). Druhý den velikonočních svátků byla "pomlázka". Každý chlapec měl pěkně pletenou a mašlí ozdobenou pomlázku. Chodili samostatně nebo ve skupinách za děvčaty "pomlázkovat". Jako výkupné dostávali barvená vajíčka (krasličky), ale od odvažnějších děvčat také polití vodou nebo něčím horším. To se potom chlapci děvčeti pomstili.

Při vzpomínkách na velikonoce a půlnoční bohoslužby v církvi se velmi živě připomenou zvláštní a nesrovnatelné zážitky, které poskytoval církevní chór. V posledních letech jej dirigoval diakon - odborně vzdělaný sbormistr. Členy pěveckého sboru (chóru) byly mimo jiné dvě sestry Jehurnovy ze Straklova českého a dvě sestry Gabrielovy. Při výjimečně slavnostních bohoslužbách jako o velikonocích, váno-

cích apod. účinkoval též mimořádně nadaný zpěvák ze sousední ukrajinské vesnice Volice, zvaný Andrej "basista". Když jeho mohutný, pronikavý a přitom jímavý bas rozechvěl za doprovodu sboru dokonale akustický kopulovitý prostor církve, tak se snad přestávalo dýchat a duše mimoděk podléhaly mystickým dojmům vzletu k božským výšinám. To také patřilo ke kulturnímu bohatství života straklovských občanů.

Na Zelené svátky se na podlahy prostírala "lepecha" (zelené rákosí), kterou chlapci nosili od řeky Ikvy.

V květnu se první neděli slavil "den matek", odpoledne přednášely děti básničky, zpívaly písničky a mezi tím hrála dechová hudba a tančilo se.

V období česání chmele bylo v obci vždy neobvykle rušno. Na česání se dostavilo větší množství česačů (česaček) z blízkých i vzdálenějších ukrajinských obcí. V provozu byly všechny sušičky i zde byl dostatek pomocníků z vedlejších obcí. Dočesná byla slavnostním dnem. Česačky uvily z chmelových štoků věnec, který se zpěvem nesly k hospodáři. Na dvoře při předávání věnce popřály dobrou úrodu v příštím roce. Na závěr dostaly pohoštění a výplatu. Usušený chmel se po řádném vychladnutí "žokoval" do

velkých žoků. Zežokovaný chmel vykupovali kupci, zpravidla židé.

Obecně lze konstatovat, že všechny taneční zábavy, bály, plesy, zástěrkové plesy, maškarní bály at. je pořádala jakákoliv společenská organizace měly vždy vysokou společenskou a organizační úroveň.

Klidný společenský život byl od poloviny 30. let narušován nepříjemnými zprávami, které byly obsaženy v časopisech a týdenících, které přicházely ze staré vlasti jako Ilustrovaný týdeník, Milostický hospodář, List paní a dívek, Nový lid s přílohou Niva, žurnál Hvězda a Zpravodaj a v našem Hlasu Volyně. Také z poslechu nemnohých rozhlasových přijímačů (krystalových a baterkových), o rozmáhajícím se fašistickém hnutí v Německu, později o vítězství nacistické strany v čele s Hitlerem a zvyšujících se požadavcích na Československo. S velikými obavami a znepokojením o osudy a samostatnost naší staré vlasti jsme sledovali zvláště nikým nezadržovaný militaristický vývoj hitle-

rovského fašismu a jeho neskrývanou přípravu k válce. S obavami o osudy naší menšiny jsme sledovali reakci polských zfanatizovaných nacionalistů v období tažení o Slezsko. Naši polští kolegové ve školách se téměř přes noc stali našimi úhlavními nepřáteli, kteří nám nadávali do "čmechův", "pepikův" a vyhrožovali, že se vykoupou v naší krvi.

Nepříjemnou situaci zažili i naši sokolové, kteří jeli na 10. Vsesokolský slet do Prahy. Celý vlak volyňských sokolů zadrželi polští celníci, bezdůvodně a plně 4 hodiny je zdržovali na hranicích. Nakonec po úsilovném jednání byl vlak propuštěn. Sokolové úspěšně absolvovali všechna vystoupení v Praze a šťastně se vrátili domů. Končilo česko-polské přátelství u nás jako neblahý následek vzrůstajícího nacionalismu v Polsku.

S těžkým srdcem a hlubokým žalem přijali všichni naši rodáci bez rozdílu tragickou zprávu o mnichovské zradě bývalých československých spojenců Francie a Anglie. Zpráva o obsazení československého pohraničí fašistickým Německem byla přijata jako velká tragédie, ale ještě horší byla 15. března zpráva o okupaci Československa a ztrátě samostatností. Avšak všichni naši občané byli vnitřně přesvěd-

čení, že síly temna nemohou trvale vítězit nad silami demokracie a pokroku, že hitlerovské Německo bude poraženo a Československo bude opět svobodné. Na zrealizování tohoto přesvědčení bylo nutno čekat plných 6 let a prožít mnoho strádání, těžkostí, zármutku, bolesti, úzkosti a sebezapření. Tato doba vyžadovala mnoho hrdinství, morálních sil, sebeobětování a prolité krve nejen na bojišti, ale i doma v obci.

V roce 1939 uvítal Straklov český vlastence ze staré vlasti z řad "Polského legionu". Na jména všech si nevzpomínáme, po létech jejich jména vyprchala z paměti. Vzpomínáme na jména těch, kteří se delší dobu zdrželi v obci jako pan Jan Kos, Jaroslav Fridl, Fanta, Prokeš, Stejskal. Jan Kos bydlel delší dobu u Skřivánků a ti ostatní u Petržílků a Soldonů, potom odešli do české obce Mirohoště. Občané Straklova českého ochotně morálně i materiálně podpořovali vlastence ze staré vlasti. Po jejich odchodu z obce občané nepřestali věřit, že den aktivního boje proti fašismu přijde.

Za sovětské vlády ustala aktivní činnost spolků jak sokolského tak hasičského. Občanům nastaly nové starosti

s budováním nového, zcela jiného společenského pořádku v obci. Někteří takzvaní "majetní" hospodáři (buržui, kulaci) žili v obavě, že budou "rozkulačeni", že je v nejhorším čeká vyvezení na Sibiř.

Založil se kolchoz, předsedou byl zvolen bývalý kovář pan Lánský, který hájil práva občanů seč jen mohl. V blízkém sousedství města Dubna, ale i Straklova českého byla zahájena výstavba vojenského letiště. V Dubně zesílila vojenská posádka. Ve Straklově bydlelo v podnájmu mnoho rodin vojáků z povolání a vojenských letců. Mnozí občané byli zaměstnání na výstavbě letištních zařízení. V sousedství dubenského nádraží byl vystavěn velký podzemní sklad benzínu a nafty. Mnozí občané byli zaměstnání i v tomto skladu v různých funkcích.

22. června 1941 ve 4 hodiny ranní překvapil naše občany letecký útok na blízké letiště. Většina sovětských letadel byla zničena na zemi. Jen jednotlivým stíhačkám se podařilo vzlétnout. Jejich odpor v prvních hodinách nebyl příliš úspěšný, překvapivý nálet splnil svůj cíl. Ztráty Rudé armády byly příliš citelné. Nikdo nevěděl, co se vlastně stalo a co se děje. Vojáci měli přísně zakázáno

sdělit pravdivé informace, aby nedošlo k panice. Záhy vyšlo najevo, že němečtí fašisté vnikli do obce a hned se uvedli bestiální vraždou našich obětavých občanů, představitelů vedení obce a kolchozu. Pravděpodobně na udání folksdeutschky, která v té době bydlela v obci a která zároveň s Němci z obce zmizela, takzvaný nacistický "poľní soud" takzvaně "odsoudil" k trestu smrti zastřelením předsedu pana Lánského, důvěrníka pana Mamičeva a člena výboru pana Glajcha. Popravení občané nesměli být důstojně pohřbeni. Místní občané byli donuceni je zakopat přímo na zahradě, kde byli popraveni popravčí četou. Jejich exhumace byla provedena až po vyhnání okupantů z našeho kraje. Další obětí byl dvacetiletý syn Čermáků. Pan Čermák byl ženat se židovkou. Fašisté jejich syna vyvedli z práce na železnici v Dubně a tam jej zastřelili. Jeho matka spáchala sebevraždu, podřezala si žíly. Příchodem fašistů nastala doba tragédií, znevažování a porušování lidských práv, lidských svobod a likvidace všeho, co se přičilo germánskému výboji, jejich představě o čisté rase a "nadlidsství". Nejříve nás šokovala likvidace zajatých sovětských vojáků v Dubně hladomorem, kteří byli soustředěni na louce obehnané ostnatým drátem a hlídání po zuby ozbrojenými fašistickými vojáky. Desítky mrtvých zajatců denně vyváželi ta-

ké zesláblí, zubožení a hladoví zajatci na spojařském dvoukoláku za město do prostoru hřbitova na hromadu, kteří rou po několika dnech po polití benzínem zapálili. Začaly razie na žlutě okroužkované i neokroužkované židy. Židé byli soustřeďováni v zadrátovaném a ukrajinskými policajty střeženém dubenském ghetu. Fašisté židy soustavně vydírali vyžadováním vysokých výkupných. Za nesplnění požadavků postupně likvidovali obyvatele gheta bez ohledu na pohlaví a stáří. Když židé vyčerpali své bohatství a neměli se čím vykupovat, rozhodli se "nadlidé" celé gheto likvidovat. Část obyvatel gheta hnali pěšky v houfu za město na roze- stavěné letiště, kde byly vykopány jámy pro podzemní han- gáry a část vozili na nákladních autech. Aby nemohli při převozu utéci, seděli v řadách na valníku, na nohou první řady seděla další řada. Poslední řada byla hlídána dvěma ozbrojenými ukrajinskými policajty. Při příchodu nebo pří- jezdu na letiště se museli všichni svléci donaha, složit svršky podle druhu na hromady, lehnout si v řadě do jam a z náspu byli kulomety postříleni opilými esesáky. Někte- ré dobíjeli ranou z pistole, jiné nechali trápit. Pracovní skupina z židů posypávala postřílené chlorovým vápnem a na ně lehaly další řady. Zda byly oběti skutečně mrtvé fašis- té neprověřovali. Nářek a zoufalý křik obětí šílených ze

strachu bylo slyšet v širokém okolí. Všichni občané ve strachu očekávali, co bude následovat. K večeru vraždění esesáci přerušili a odjeli do města, kde se napájeli lihem. Na letišti byly potoky nevinně prolité krve. Z hromad mrtvol se nadlidským úsilím vyhrabávali lidé, kteří nebyli smrtelně zasaženi a odplížili se přes noc do okolních obcí, kde se ukryli ve stodolách a kůlnách. Několik obětí se odplížilo i do Straklova. V příštích dnech, když vrazi zjistili, že se podařilo některým obětem uprchnout, začali s pomocí policejních psů okolí prohledávat. Za poskytnutí úkrytu obětem hrozil celé rodině zachránce trest smrti. Ve Straklově naštěstí k odhalení oběti likvidace gheta nedošlo. Takto zahynuli v Dubně strašnou bestiálně provedenou smrtí věhlasní, vysoce odborní a občany vážení lékaři, zubaři, všemi známí obchodníci a dobří spolužáci straklovských studentů. Nad celým regionem i naší obcí se zatáhly mraky násilí, teroru, strachu, nedůvěry, neustálého napětí a nejistoty. Tento útlak ale vyvolal u našich občanů vzdor a aktivní odpor. Mnozí občané se zapojili do ilegální protifašistické organizace "Blaník", ale také se sami tajně ozbrojovali a připravovali k obraně. V hluboké ilegalitě velmi účinně pracovali naši rodáci pan Průša Mikuláš jako styčný s hlavním vedením organizace. Dále působili pánové

Suchý, Anton, Četveryk a Gabriel Jiří, který neohroženě s nasazením života získával zbraně. Organizace "Blaník", jejímž ideovým cílem byl mimo aktivního odboje proti fašismu i návrat do staré vlasti, se nannoze zasloužila i o to, že naši rodáci dobrovolně hromadně a s nevšedním nadšením vstupovali do československé zahraniční armády a zde statečně bojovali za osvobození naší většinou nikdy nepoznané vlasti, za lepší život, nelitující přitom vlastních životů a krve.

Vpád fašistů znamenal také aktivizaci národního cítění Ukrajinců. Mnoho našich dřívějších přátel, známých a spolužáků takřka přes noc vstoupilo do služeb ukrajinských nacionalistů, počínaje policejními silami, správními orgány a osvobozeneckým ukrajinským vojskem konče. Na protest proti uvěznění vůdce Bendery fašisty, po nezdařeném jednání s Hitlerem na podzim roku 1942, odešla veškerá ukrajinská policie v našem regionu do lesů. Stala se tak součástí Ukrajinské osvobozenecké armády a zahájila nesmiřitelný boj proti všem cizím vetřelcům, přistěhovalcům a židům. Židy zlikvidovali v součinnosti s fašistickými okupanty v rámci totálního likvidování ghet a po Židech následovala likvidace Poláků. Polští osadníci osídlovali

pohraničí "kresy vschodnie" krátce po vzniku republiky Polské ve 20. a 30. létech tohoto století. Vytvářeli samostatné polské osady. Po létech docházelo ke smíšeným manželstvím. Poláci přicházeli z vnitrozemí jako státní zaměstnanci. I ve Straklově českém bydlelo několik rodin Poláků z řad zaměstnanců železnice nebo státních úřadů a zařízení z okresního (poviatu) města Dubno. Benderovci, jak se obecně říkalo příslušníkům ilegální UOA, rozšířili výzvu, aby všichni cizinci opustili "svobodnou Ukrajinu", jinak budou násilím vyhnáni. Za několik měsíců poté začali s likvidací nejdříve polských obcí (vyvražďováním všeho živého, vypalováním a likvidací "zrádců" ze svých řad., kteří se prohřešili tím, že se oženili, nebo se provdaly za Poláka. Tento čin nezůstal bez odezvy. Poláci s podporou fašistů zorganizovali trestné přepadové oddíly, vyzbrojili je fašistickými zbraněmi a automobilní technikou. Tyto trestné oddíly prováděly odvetné nájezdy na ukrajinské obce sousedící s polskými, které byly v podezření z účasti na benderovských akcích. Tak začalo hromadné vzájemné vyvražďování dříve v přátelském sousedském soužití žijících obcí. Ve Straklově bydlela také polská rodina železničáře Malčevského. Paní Malčevská obchodovala - spekovala s různým spotřebním zbožím získaným od fašistických

vojáků. Měli dva syny 18 a 13letého. Jedné pozdní listopadové noci roku 1943 přijeli k Malčevským "kupci" benderovci. Vnikli do bytu. Pana Malčevského a mladšího syna svázali, paní Malčevskou sadisticky mučili před jejich zraky (zpřeráželi jí ruce a nohy, užezali prsa a uši, rozřízali břicho). Poté pana Malčevského se synem vyvedli před dům a zastřelili. Nasedli do vozů a za husté střelby odjeli z obce. Starší syn, který zcela náhodou zůstal na živu se dobrovolně přihlásil do trestného přepadového oddílu a mstil se za vraždu svých rodičů a bratra Ukrajincům. Další benderovskou obětí byla dcera našeho občana Latyševa, kterou zavraždili jako učitelku. V atmosféře fašistické okupace žila obec až do 13. února 1944, kdy do Straklova vstoupila opět osvobozenecká Rudá armáda. Nadešel okamžik, kdy občané, zvláště mladí, mohli prokázat své vlasteneckví činy. Podle svých skromných možností a schopností pomáhali Rudé armádě při budování obranných zařízení na břehu řeky Ikvy a při přípravě násilného přechodu přes ni mezi obcemi Volicí a Straklovem ukrajinským.

Ještě před vyhlášením mobilizace odešli mnozí muži do Rudé armády. Odtud později přešli k tvořícím se Československým jednotkám. Ze Straklova českého nastoupilo 90

bojovníků - mužů, chlapců, žen a dívek do Svobodovy armády (viz příloha č. 2). V obci zůstali pouze ženy, děti, nezletilí chlapci, starci a zdravotně neschopní muži. Život rodin byl velmi obtížný. Všechny polní a domácí práce, a nebyly nikterak lehké, starostlivost o výživu rodiny a zásobování fronty zajišťovaly ženy. Ženy se s tímto úkolem vypořádaly se ctí. Mimoto organizovaly dobrovolné sbírky potravin pro své bojovníky, peněžní sbírky na zakoupení výzbroje (tanky), odevzdaly koně pro tyl sboru. Pomáhaly potravinami i občanům fašisty vypálené země na východě. Patří našim matkám a ženám nesmírný dík a uznání za tuto velkou oběť. I ti, kteří odešli do boje, vesměs dříve nevojáci, jen znalí pořadového výcviku ze sokola nebo od hasičů, v relativně krátké době zvládli vojenskou profesi a jim přidělenou bojovou techniku. V brzku se stali mistry v ovládání své zbraně, odhodlanými bojovníky s fašistickými vrahy za osvobození staré, vesměs nepoznané porobené vlasti. Dokumentuje to skutečnost, že z řad občanů Straklova českého bylo 5 důstojníků, 49 poddůstojníků tedy 60 % velitelů. Rodáci ze Straklova bojovali s fašisty hrdinně a udatně. 12 jich položilo za svobodu drahé vlasti to nejdražší, své mladé životy. Čest památce padlým: Borisu Pochožajovi, Pepovi Mrázkovi, Vládovi Veverkovi, Pepovi

Sopinovi, Borisu Jelisejevu, Emanu Cmundovi, Pepovi Kopřívovi, Žeňovi Čapkovi, Sergeji Havrilovi, Růžence Jakubovské, Libušce Mrázkové a Koljovi Styblíkovi. Tím oběti obce neskončily, 6 občanů bylo zraněno těžce a 24 lehce (viz příloha č. 2).

Po osvobození republiky, porážce fašismu a vítězném ukončení nejkrvavější druhé světové války, občané Straklova koptovali Československé státní občanství a po desetiletích života v cizině se rozhodli vrátit do staré vlasti. Než přijely rodiny, skupina straklovských vojáků zorganizovala pěvecký a hudební kroužek, který před vánocemi vítězného 1945 roku a na začátku roku 1946 roznášel radost z osvobození a kulturu po Litoměřickém okrese. Kapelníkem byl pan Václav Mrázek a choreografem pan Antonín Masopust. Repatriovaní Češi z Volyně osídlovali převážně pohraničí po odsunutých Němcích a tato skutečnost ovlivnila roztroušenost jednotlivých obcí z Volyně do různých míst v republice. Proto jsou tak příjemná a žádoucí setkání rodáků jednotlivých volyňských obcí uspořádávána některými občany, v případě Straklova českého paní Naďou Průšovou rozenou Skřivánkovou, kde po mnoha letech odloučení se lidé často už ani nepoznávají, ale přitom pociťují k sobě téměř

sourozenecký vztah, touhu poznat co nejvíce o tom druhém, zavzpomínat na to dávné a tak milé, na vše, co bylo námi tvořené a prožívané, co tvořilo jednu obec, jako rodinu. Postupně se repatriovaní volynští Češi obětavě zařadili do řad budovatelů nového svobodného Československa. Dosáhli různých i významných úspěchů.

Tyto vzpomínky a historické události zaznamenané místními kronikáři, panem učitelem Masopustem Antonínem, panem učitelem Alexandrem Křivkou, panem Zeleným, Suchým, zaníceným kronikářem panem Maťátkem M., který poskytl velmi ucelený obraz života volyňských Čechů a zejména občanů Straklova českého, dále vzpomínky pana Víti Poliščuka a jeho sestry paní Oliny Strnadové porovnal, doplnil a sepsal do obsahu této vzpomínky straklovský rodák, příslušník Svobodovy armády ing. Miloslav Masopust ve spolupráci s paní Věrou Suchopárovou rozenou Skřivánkovou.

Kroniku hasičského sboru Straklova českého od jeho založení v roce 1906 do roku 1932 zachoval a poskytl zpracovatelům pan Mikuláš Jehurnov. Informaci o ilegální organizaci

"Blaník" poskytl člen předsednictva organizace pan Mikuláš Průša. Údaje o nabytí pozemků a založení obce Straklova českého byly čerpány z originálu kupní smlouvy mezi skupinou Čechů z Rakouska a majitelkami zemankou Skřinieckou a jejími dcerami, zachované v pozůstalostech po Jermilu Skřivánkovi, několikaletém starostovi (soltysovi) Straklova českého.

Vzpomínka na rodiště jako "Kronika Straklova českého" byla sepsána a stane se součástí historie života volyňských Čechů. Života na počátku sice velmi těžkého, ale poctivého, radostného a svými četnými hrdiny i slavného.

Občané obce Straklov - rakouští vystěhovalci, majitelé pozemků zakoupených od zemanek Anny, Michaliny, Marie Martiny Skřinieckých dne 21. května 1876

(viz kupní smlouva potvrzená notářem Edwardem Zieliňským)

1. Antonín Rejna	31. Josef Nosek
2. Josef Sobos	32. Antonín Novák
3. Matěj Svěcený	33. Jan Plesár
4. Antonín Tomášek	34. Jan Petržílka
5. Václav Frank	35. Jan Přibyl
6. Josef Čapek syn Jana	36. Jan Ryško
7. Josef Čapek syn Josefa	37. Josef Řada
8. Václav Čížek	38. Václav Srb
9. František Černýj	39. Josef Styblík
10. Václav Šulc	40. Josef Suchý
11. Václav Šarš	41. Josef Erben
12. Václav Bílek	42. Antonín Berný
13. Josef Babák	43. Josef Bílek
14. Vioncenc Valášek	44. František Epikovský
15. Adolf Mačátko	45. Antonín Jeníček
16. František Višner	46. František Kykal
17. Ignác Grmela	47. Barbara Kapská či Kanická
18. František Hlavatý	48. Josef Končický
19. Václav Horák	49. František Kopřiva
20. Karel Dědek	50. Matěj Novák
21. Matěj Žák	51. Václav Zíma
22. Emanuel Zubzanda	52. Petr Žák nebo Ščák
23. Václav Petráček	53. Josef Kykal
24. Jan Procházka	54. Antonín Kvasnička
25. Jan Findejs	55. Karel Kvasnička
26. Václav Chudoba	56. Josef Karel
27. Jan Černoch	57. Josef Končický
28. Josef Gába	58. Václav Kpřiva
29. František Konbaba	59. Jan Kopřiva
30. František Lochman	60. Jan Konbaba

61. Václav Maňa
62. Josef Šlechta
63. Václav Styblík
64. Josef Kubišta
65. Antonín Miller
66. Emanuel Valenta
67. Václav Skřivánek
68. Josef Veverka
69. František Styblík
70. Marie Styblíková

Pozemky sestávající z orné půdy, luk, křovisek, lesů a řeky
Ikvy celkem 1029 desiatin 433 čtverečních sáhů (přes 1050 ha
a 1730 m²)

Příloha 1 a

Občané obce Straklova českého - majitelé pozemků v r. 1930. podle seznamu dárců na FNO (Fundus narodnej obrody)

<i>Jméno a příjmení</i>	<i>desiatin</i>
1. Jaroslav Anton	2,15
2. Josef Anton	0,12
3. Václav Bílek syn V.	9,84
4. Václav Bílek syn F.	0,33
5. František Bílek	5,86
6. Anna Bílková	0,38
7. Antonína Bílková	1,00
8. Věra Vladimír Bílkovi	2,35
9. Emanuel Cmud	1,51
10. Františka Cichonská	2,74
11. Vladimír Chalupecký	1,12
12. Václav Chalupecký	0,48
13. Antonín Chalupecký	2,31
14. Anna Chalupecká	2,24
15. Jan a Anna Čapkovi	0,48
16. Václav Čapek	0,26
17. Barbara Čapková	1,75
18. Antonín Čapek	1,41
19. Jan Čapek	4,13
20. Vladimír Čapek	0,38
21. Antonín Činegr	3,92
22. Bonifác Četverykov	1,33
23. Františka Čermáková	0,05
24. Josef Černoch	12,91
25. Pavlína Doubravová	2,89
26. Jeremiáš Doubrava	5,00
27. Olga Filkevičová	0,35
28. Alex. a Teodora Glajchovi	2,42
29. Alexandr Glajch	0,27
30. Olga Górská	2,25
31. Ignác Grmela	2,46
32. Jakub Grmela	4,22
33. Alžběta Grmelová	2,06

34. Marie Hihlanová	0,57
35. Josef a Josefka Holcovi	2,22
36. Vladimír Zubzanda	2,64
37. Josef Hlavatý	2,59
38. Olga Hájková	1,57
39. Anastasie Gerasimová	0,19
40. Anna Havrylová	0,71
41. Hosef Hlušička	0,75
42. Vladimír Jenikovský	5,97
43. Natalie Jehurnová	2,13
44. Věra Kačerová	0,37
45. Karel Kačer	2,31
46. Jan Kačer	0,61
47. Josef Kačer	0,16
48. Václav Kačer	0,48
49. Luba Králová	0,98
50. František Křížek	2,40
51. Alexandr Kočerga	0,51
52. Vladimír Kysela	0,76
53. Natalia Kendzierská	1,09
54. Vlastimil Kolesnik	1,40
55. Josef Kopal	9,84
56. Josef a Josefka Kopřivovi	1,13
57. Josef a Václavka Kopřivovi	0,18
58. Vladimír Kopřiva	4,92
59. Saveli Kopřiva	5,00
60. Antonín Kopřiva	2,23
61. Antonín Končický	0,51
62. Josef Končický	8,86
63. Josef a Josefka Kopřivovi	3,28
64. Antonín Kuděj	1,37
65. Josef a Marie Lánských	1,20
66. Julie Latyševová	1,10
67. Mikuláš Loskot	1,12
68. Antonín a Marie Lukovských	1,13
69. Vladimír Ledvina	4,13

70. Josef Myšík	5,66
71. Vladimír Mačátko	0,51
72. Alexandr Mačátko	0,40
73. Bazyli Mamičev	4,50
74. Antonín a Věra Masopustovi	2,34
75. Josef Masopust	10,99
76. Antonín Mrázek	0,98
77. Josef Mrázek	2,27
78. Jan Novák	9,27
79. Vladimír Novotný	1,91
80. Viačeslav Novotný	0,50
81. Anastazie Novotná	0,42
82. Anna Opluštilová	1,24
83. Vladimír Odstrčil	0,28
84. Vladimír a Anna Odstrčilovi	0,61
85. Josef Petržílka	14,42
86. Jan Petržílka	14,83
87. Jefrem Pochožaj	0,82
88. Josef Procházka	1,76
89. Vladimír Procházka	5,36
90. Antonína Poliščuková	1,24
91. Antonína Ruděnková	0,33
92. Věra Semerzinová	1,02
93. Antonín Sakovský	1,12
94. Mikuláš Sopin	1,85
95. Jermil Skřivánek	6,52
96. Barbora Skřivánková	0,65
97. Jan Soldon	3,70
98. Josef Srb	5,41
99. Alexandra Srbová	0,81
100. Vladimír Šulc	9,97
101. Marie Šulcová	0,60
102. Josef Suchý	6,51
103. Antonína Škaloudová	1,08
104. Anastazy Šturchaj	0,80
105. Antonín a Marie Stránských	0,41

106. Vladimír Veselý	0,84
107. Anna Veselá	2,08
108. Marie Vazačová	0,52
109. Josef Veverka	1,12
110. Jan Vnuk	4,96
111. Marie Zahradníková	1,17
112. Antonín Zahradník	0,18
113. Václav Zelený	6,05
114. Barbara Zubzandová	1,31
115. Karel Zubzanda	1,18
116. Vladimír Žák	6,59
117. Anna Jančáková	1,68
118. Václav Kačer	0,40
119. Alexandr Stránský	0,80
120. Vladimír a Olga Valáškoví	0,67

Občané Straklova českého (hlavy rodin) z roku 1945 požadující o repatriaci do ČSR

1. Anton Josef	31. Hlavatý Václav
2. Anton Jaroslav	32. Chalupecký Antonín
3. Bílek František	33. Chalupecký Vladimír
4. Bílek Jaroslav	34. Jakubovský Konstantin
5. Bílek Josef	35. Jergunov Mikuláš
6. Bílek Vladimír	36. Jeníkovský Josef
7. Bílek Franc	37. Jiránek Václav starší
8. Bílek Václav Francovič	38. Jiránek Václav mladší
9. Bílek Vladimír	39. Jiránek Vladimír
10. Císař Vladimír	40. Kačer Karel
11. Cmundová Emilie	41. Kačer Josef
12. Čapek Vladimír	42. Kočerha Alexander
13. Čapek Antonín	43. Končický Josef
14. Čapek Jan	44. Končický Vladimír
15. Čapek Václav	45. Kopal Josef
16. Černoch Vladimír	46. Kopal Vladimír
17. Četveryk Josef	47. Kopřiva Vladimír
18. Četveryk Vladimír	48. Kopřiva Sláva
19. Doubrava Sláva	49. Kopřiva Josef starší
20. Filkevič Vladimír	50. Kopřiva Josef mladší
21. Gavrilov Sergej	51. Kopřiva Antonín
22. Giglanová Růžena	52. Kolesnikov Alexander
23. Glajchová Anna	53. Král Vladimír
24. Glajchová Helena	54. Král Jaroslav
25. Glajch Alexandr	55. Křivka Alexander
26. Grmela Jakub	56. Křížek Václav
27. Grmelová Anna	57. Kysela Vladimír
28. Hájek Lukáš	58. Kysela Antonín
29. Hořínek Vladimír	59. Kuděj Antonín
30. Hlušička Josef	60. Lánská Marie

61. Latyš Konstantin	91. Sopin Antonín
62. Loskotová Anna	92. Sopin Vladimír
63. Linhart Karel	93. Sopin Mikuláš
64. Lukovský Antonín	94. Semerzinová Věra
65. Mačátková Marie	95. Srbová Katčřina
66. Mačátko Alexandr	96. Stránský Antonín
67. Mačátko Vladimír	97. Skřivánek Jermil
68. Mamič Řehoř	98. Suchý Josef
69. Masopust Josef starší	99. Šarkarakovský Vasil
70. Masopust Josef mladší	100. Šachtinová Naděje
71. Masopust Václav	101. Škaloudová Antonína
72. Masopustová Věra	102. Štuchraj
73. Myšík Josef	103. Šulc Vladimír
74. Myšík Vlasta	104. Vazač Vladimír
75. Mrázková Žofie	105. Vazač Josef
76. Novotný Vladimír	106. Valášek Josef
77. Novák Jan	107. Valášek Vladimír
78. Novák Vladimír	108. Veverková Antonína
79. Odstrčil Vladimír	109. Veverková Anna
80. Panasiuk Mikyta	110. Veselý Josef
81. Poliščuk Silvestr	111. Veselá Barbora
82. Petržílek Jan	112. Vindušková Františka
83. Petržílková Marie	113. Vnuk Mikuláš
84. Procházka Vladimír	114. Zahradník Antonín
85. Pochožaj Jefrem	115. Zahradník Boumil
86. Procházka Josef starší	116. Zahradník Václav
87. Procházka Josef mladší	117. Zahradník Konstantin
88. Rozhon Jaroslav	118. Zubzanda Karel
89. Ruděnko Mikuláš	
90. Soldon Jan	

Češi, kteří bydleli na nádraží Dubno v r. 1945

1. Kopřiva Vladimír železničář
2. Gabriel Jiří řezník
3. Mrázková Anna v dom. obchod.
4. Čermák Josef obchodník
5. Končický Vladimír učitel
6. Stybliková v dom.
7. Kudláček Josef mlynář

Češi, kteří bydleli ve městě Dubno

1. Krob Josef - zámečník
2. Ing. Javorský Konstantin - elektr.
3. Brynda Josef - hudebník
4. Kostka Josef - hudebník
5. Hlavatý Antonín - řezník
6. Stybliková Libáše - v dom.
7. Ventura Jiří - zemědělec
8. Ventura Jaroslav - zemědělec
9. Ventura Výclav - gometr
10. Kíma Josef - zámečník
11. Beneš František - řezník
12. Morava Jan - hostinský
13. Štorek Václav - cukrář
14. Styblík Josef - řezník
15. Hron Jaroslav - hodinář
16. Pátek Josef - lékař
17. Samoljuk Vladimír - mlynář
18. Škoda Václav - řezník
19. Stiburek Josef - řezník
20. Smolík Matyáš - řezník
21. Smolík Josef - řezník
22. Kodejško Mstislav - hudebník
23. Olmr Václav - stroj. zámečník

24. Vlach Vladimír - řezník
25. Šemčišin Mikuláš - lékař
26. Müller Josef - zahradník
27. Stránský - řezník
28. Stránský - řezník
29. Kracík Václav - cukrář
30. Průša Vladimír - geometr
31. Heliks - obuvník
32. Slezák Jan - účetní
33. Horáček - veterinář
34. Musilová - obchodnice
35. Málek Josef - zemědělec
36. Válek Josef - zemědělec
37. Válek Antonín - zemědělec
38. Květ Antonín - řezník
39. Červinská Leonora - zahradnice
40. Červinský Josef - zemědělec
41. Pocholopková Věra - v dom.
42. Ouzká Amalie - cukrářka

Příslušníci 1. čs. armádního sboru v SSSR
(dobrovolníci) ze Straklova českého

1. npor. Mačátko Pavel	31. des. Průša Mikuláš
2. ppor. Masopust Antonín	32. des. Ruděnko Alexandr
3. ppor. Končický Mikuláš	33. des. Sopin Antonín
4. ppor. Srkal. Alexander	34. des. Sopin Josef
5. ppor. Pochožaj Borys	35. des. Škaloud Josef
6. rt. Glajch Alexandr	36. des. Veverka Vladimír
7. rt. Mačátko Václav	37. des. Vnuk Vladimír
8. rt. Mačátko Mikuláš	38. des. Žáková Olga
9. rt. Masopust Miloslav	39. svob. Bílek Vladimír V.
10. rt. Mora Mikuláš	40. svob. Bílek Josef J.
11. rt. Mrázek Josef	41. svob. Gabriel Jiří
12. rt. Myšík Vlasta	42. svob. Jelisej Boris
13. rt. Rozhon Jaroslav	43. svob. Jenikovský Josef
14. čet. Četverik Vladimír	44. svob. Jiránek Vladimír
15. čet. Hapon Sergej	45. svob. Kopřiva Vladimír
16. čet. Hořínek Vladimír	46. svob. Linhart Karel
17. čet. Kopal Vladimír	47. svob. Mačátko Jiří
18. čet. Křivka Jiří	48. svob. Novák Václav
19. čet. Mamič Řehoř	49. svob. Odstrčil Vladimír
20. čet. Skřivánková Věra	50. svob. Poliščuk Víta
21. čet. Valášek Antonín	51. svob. Škaloud Václav
22. des. Anton Miroslav	52. svob. Valášek Josef
23. des. Bílková Olga	53. svob. Zahradník Antonín
24. des. Bílková Věra	54. svob. Žák Josef
25. des. Čapek Jan	55. voj. Anton Vladimír
26. des. Hlušička Václav	56. voj. Bílek Jaroslav
27. des. Kopřiva Alexandr	57. voj. Bílek Vladimír F.
28. des. Latyš Mikuláš	58. voj. Cihla Vladimír
29. des. Mrázek Václav	59. voj. Čmund Emanuel
30. des. Poliščuková Olga	60. voj. Čapek Eugen

61. voj. Černoch Vladimír
62. voj. Četverik Václav
63. voj. Grmela Alexandr
64. voj. Havrilov Sergej
65. voj. Jakubovská Růžena
66. voj. Jenikovský Václav
67. voj. Jenikovská Věra
68. voj. Jiránek Miloslav
69. voj. Kopřiva Josef
70. voj. Kopřiva Antonín
71. voj. Kopřiva Josef
72. voj. Král Jaroslav
73. voj. Král Vladimír
74. voj. Křivková Jiřina
75. voj. Lánský Emil
76. voj. Masopust Václav
77. voj. Masopust Josef
78. voj. Melník Vladimír
79. voj. Mrázková Libuše
80. voj. Pasevič Vladimír
81. voj. Petržílek Josef
82. voj. Petržílek Jan
83. voj. Procházka Josef
84. voj. Veselý Josef
85. voj. Vnuk Mikuláš
86. voj. Styblík Mikuláš
87. des. Ruděnková Naďa
88. des. Soldonová Libuše
89. des. Doležal Václav
90. Hájek Lukáš
91. des. Kyselá Antonín
92. st. Stránský
93. cit. Václav Vladimír
94. des. Václav Josef
95. st. Kuchý Antonín

**PADLÍ PŘÍSLUŠNÍCI 1. ČS. ARMÁDNÍHO SBORU V SSSR
OBČANÉ STRAKLOVA ČESKÉHO**

1. ppor.	POCHOŽAJ BORYS	- 25. 4. 1945	Dolní Benešov
2. rt.	MRÁZEK JOSEF	- 4. 4. 1945	Tuži (Polsko)
3. des.	SOPIN JOSEF	- 28. 4. 1945	Loslau (Polsko)
4. des.	VEVERKA VLADIMÍR	- 10.11. 1944	Nižní Komárník
5. svob.	JELISEJ BORIS	- 6. 3. 1945	Liptov. Mikuláš
6. voj.	JAKUBOVSKÁ RŮŽENA	- 15.10. 1944	Machnůvka (Pol.)
7. voj.	MRÁZKOVÁ LIBUŠE	- 15.10. 1944	Machnůvka
8. voj.	CMUND EMANUEL	- 9. 9. 1944	Machnůvka (Pol.)
9. voj.	ČAPEK EUGEN	- 6. 5. 1945	za Vsetínem
10. voj.	HAVRILOV SERGEJ	- 5.10. 1944	Dukla
11. voj.	KOPŘIVA JOSEF	- 10. 2. 1945	Ladomírová
12. voj.	STYBLÍK MIKULÁŠ	- 22.11. 1944	Nižní Komárník

Čest Vaší světlé památce !

A naše trvale bolestná vzpomínka na Vaše mladé, nadějně a nedožitě životy, obětované za vlast, za nás, kteří jsme přežili, nechť varuje a usměrňuje naše nároky.

**Váleční invalidé příslušníci 1. čs. armádního sboru v SSSR
občané Straklova českého**

těžce zranění

1. des.	PRŮŠA MIKULÁŠ	- 25.11. 1944	Medvedná
2. svob.	MAŽÁTKO JIŘÍ	- 12. 9. 1944	Dukla
3. svob.	JENIKOVSKÝ JOSEF	- 19. 9. 1944	Dukla
4. voj.	BÍLEK JAROSLAV	- 2. 2. 1945	Liptovský Hrádok
5. voj.	KOPŘIVA JOSEF	- 18. 9. 1944	Dukla
6. voj.	VNUK MIKULÁŠ	- 10. 5. 1945	Ostrava

Zranění příslušníci 1. čs. armádního sboru v SSSR
občané Straklova českého

1. rt.	GLAJCH ALEXANDR	
2. rt.	MASOPUST MILOSLAV	- 10. 9. 1944 Bóbrka (Polsko)
3. rt.	MORA MIKULÁŠ	- 11.10. 1944 Dukla
4. rt.	MYŠÍK VLASTA	- 2. 3. 1945 Ostrava
5. des.	ČAPEK JAN	- 2. 2. 1945 Liptovský Hrádok
6. des.	LATYŠ MIKULÁŠ	- 3. 6. 1944 Bukovina (Ukr.)
7. des.	SOPIN ANTONÍN	- 21. 9. 1944 Dukla
8. des.	VNUK VLADIMÍR	- 13. 2. 1945 Ladomírová
9. des.	RUDĚNKOVÁ NAĎA	
10. des.	SOLDONOVÁ LIBUŠE	
11. des.	DOLEŽAL VÁCLAV	- 24. 9. 1944 Dukla
12. svob.	BÍLEK JOSEF	- 22.10. 1944 Dukla
13. svob.	GABRIEL JIŘÍ	- 18. 9. 1944 Dukla
14. svob.	ŠKALoud VÁCLAV	- 3. 6. 1944 Bukovina (Ukr.)
15. svob.	ZAHRAĐNÍK ANTONÍN	- 3.11. 1944 Medvedí
16. voj.	BÍLEK VLADIMÍR	- 21. 9. 1944 Dukla
17. voj.	CIHLA VLADIMÍR	- 4 11. 1944 Dukla
18. voj.	ČETVERIK VÁCLAV	- 9. 9. 1944 Vrocanka (Pol.)
19. voj.	JENIKOVSKÝ VÁCLAV	
20. voj.	JENIKOVSKÁ VĚRA	
21. voj.	KRÁL JAROSLAV	- 16.10. 1944 Dukla
22. voj.	MASOPUST VÁCLAV	- 10.11. 1944 Stropkov
23. voj.	MELNÍK VLADIMÍR	
24. voj.	PROCHÁZKA JOSEF	

Divadelní spolek ve Straklově Českém - r. 1918

Čeští učitelé na Volyni

A. Mašopust.
K. Švarc
V. Šimůnek
J. Liška
A. Křivka
V. Knop
V. Pekárek
V. Ficek
F. Pospíšil
J. Herasimčuk

E. Zvaňourek
V. Beneš
J. Kudla
J. Vozka
J. Dvořák
A. Lešner
V. Sochor
P. Mundil
A. Pařízek

O. Lišková
A. Honzátková
A. Křížková
O. Šatavová
M. Vlasáková
E. Pichrtová
V. Staňková
V. Holečková
L. Pichartová

Slavnost odhalení pomníku u příležitosti 50. výročí založení
Straklova Českého r. 1926

Pan učitel Alexandr Křivka s manželkou Naďou
u příležitosti oslavy 60. výročí společného života

Členové obecní rady Straklova Českého

Starosta - soltys K. Skřivánek s rekruty u příležitosti odvodu na vojnu

Straklovští hasiči

Straklovská kapela

SOKOL ve Straklově Českém

Společenský život a dobré sousedské vztahy se projevovaly i takto (u Antonů)

Mladé ženy s dětmi po odchodu mužů do Svobodovy armády

Hospoda u Veselých

Na "Hlavní" ulici

Některé domy novějšího typu na ulici Široké

Je škoda, že tu nelze posloužit dalšími obrázky pěkných domků ve Straklově č., a tak alespoň milou vzpomínkou na některé zvlášť pěkné.

Takovou perličkou, dá se říct, byla v ulici Široké vilka rodiny Hájkovy. Nevelká, s bělostnou fasádou a okázalejší verandou na zaoblených zděných sloupech s obloukovitými portály byla ověncena ze všech stran v létě bohatě rozkvetlými pnoucími růžičkami. Okolo vilky byly záhony, kde květiny byly vysazovány do krásných barevných ornamentů. To vše bylo oploceno nevysokým dřevěným bíle lakovaným plůtkem, modelovaným mezi sloupky do oblouku. Podobný svou architekturou byl také dům Šulcových v této ulici. Řada dalších domů byla již stavěna nově a moderně. Straklov č. byl tenkrát vskutku pěkná obec.

Kapela V. Mrázka v roce 1943

Soubor V. Mrázka a A. Masopusta v roce 1945

Vystoupení kulturního souboru V. Mrázka v roce 1946 v Prosmykách